

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

OPĆINE GRUDE

2020.

Broj: 01-02-07-11-2-2521-8/20

Sarajevo, juni 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	4
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	6
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	8
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	8
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE	10
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	11
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	11
6.1.1	Prihodi i primici	11
6.1.1.1	Prihodi od poreza	11
6.1.1.2	Neporezni prihodi	11
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije	13
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	14
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	14
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	16
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	17
6.1.2.4	Kapitalni transferi	19
6.1.2.5	Izdaci za kamate	19
6.1.2.6	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	19
6.1.2.7	Izdaci za otplatu dugova	19
6.1.3	Finansijski rezultat.....	20
6.2	BILANS STANJA.....	20
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja	20
6.2.2	Stalna sredstva	21
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	22
6.2.4	Dugoročne obaveze i razgraničenja	23
6.2.5	Izvori sredstava	23
6.2.6	Popis sredstava i obaveza.....	24
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	24
7.	JAVNE NABAVKE	24
8.	SUDSKI SPOROVI.....	26
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	26
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	27
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu	28
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine	31
	Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine	32

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Općine Grude (u daljem tekstu: Općina)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Općine na 31. 12. 2020. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Neiskorišteni namjenski prihodi u iznosu od najmanje 419.168 KM priznati su kao prihod tekućeg perioda i nisu preknjiženi na kratkoročna razgraničenja, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor. Zbog navedenog, za isti iznos prihodi Općine su precijenjeni, kao i ukupan finansijski rezultat (tačke 6.1.1.3 i 6.1.3 Izvještaja);
2. Na poziciji izdataka za tekuće održavanje iskazan je iznos od 582.397 KM za koji nije bilo osnova da se iskazuje na ovoj poziciji, s obzirom na to da se radi o ulaganjima Općine u objekte komunalne infrastrukture kojim se povećava njihova vrijednost (tačke 6.1.2.2 i 6.2.2 Izvještaja);
3. Obaveze po osnovu ugovora o kreditu za sanaciju komunalne infrastrukture u iznosu od 521.337 KM nisu knjigovodstveno evidentirane, zbog čega Bilans stanja ne daje tačan podatak o stanju dugoročnih obaveza i izvora sredstava (tačka 6.2.4 Izvještaja).

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Općine skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Općine odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare

ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljam revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Općine;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Općine Grude za 2020. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Općine za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Nije donesen Dokument okvirnog budžeta za period 2020–2022. godine, Budžetom Općine Grude za 2020. godinu nije planirano pokriće deficita iz ranijih godina, a u pojedinim slučajevima preuzete su obaveze preko iznosa odobrenih budžetom za te namjene, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH (tačka 5. Izvještaja);**

2. Odluka o komunalnoj naknadi nije usaglašena s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu u Županiji Zapadnohercegovačkoj u dijelu koji se odnosi na pripadnost prihoda i nadležnost u izdavanju rješenja o utvrđivanju visine komunalne naknade. Općina nije uspostavila nadzor nad prikupljenim sredstvima od ove naknade, što je obaveza utvrđena članom 46. Zakona o budžetima u FBiH (tačka 6.1.1.2 Izvještaja);
3. Nije uspostavljen Registar budžetskih korisnika u skladu s Zakonom o budžetima u FBiH, a ni trezorski sistem poslovanja što je obaveza propisana Zakonom o trezoru u FBiH (tačka 4. Izvještaja);
4. Za izvedene radove i nabavljene robe i usluge u iznosu od najmanje 237.392 KM nisu provedeni postupci javnih nabavki, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Općine u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Općine odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Općine, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 30. 6. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	tačka 4.
2.	Uspostaviti Registar budžetskih korisnika shodno Zakonu o budžetima u FBiH.	tačka 4.
3.	Okončati aktivnosti na uspostavljanju trezorskog poslovanja shodno Zakonu o trezoru u FBiH.	tačka 4.
4.	Donijeti Računovodstvene politike Općine u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, kao i ostale potrebne nedostajuće pravilnike i akte.	tačka 4.
5.	Izjavu o fiskalnoj odgovornosti sačinjavati u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.	tačka 4.
6.	Usvojiti Plan integriteta i poduzeti daljnje aktivnosti na provođenju mjera koje sadrži.	tačka 4.
7.	Planiranje i knjigovodstveno evidentiranje rashoda i izdataka vršiti na pozicijama predviđenim kontnim okvirom koji je propisan Pravilnikom o knjigovodstvu u FBiH.	tačka 5.
8.	Donositi Dokument okvirnog budžeta, vršiti pokrića deficita iz ranijih godina, te stvarati obaveze do visine sredstava odobrenih budžetom, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.	tačka 5
9.	Analizu iskaza, kao dio Godišnjeg finansijskog izvještaja, sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	tačka 6.
10.	Odluku o komunalnoj naknadi usaglasiti s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu.	tačka 6.1.1.2
11.	Ugovorom definisati međusobne odnose između Općine i JU Vrilo po pitanju povjerenih poslova i osigurati da se svi javni prihodi uplaćuju na depozitni račun, u skladu s odredbama Zakona o trezoru u FBiH.	tačka 6.1.1.2
12.	Uspostaviti evidencije namjenskih prihoda i njihovog utroška, a neutrošena namjenska sredstva iskazivati na poziciji razgraničenih prihoda i prenijeti ih u budžet naredne godine, shodno odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.	tačka 6.1.1.3
13.	Odluku o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika i namještenika u Jedinstvenom tijelu uprave i službi za upravu Općine Grude i druge akte kojima su uređene plaće i naknade troškova zaposlenih usaglasiti s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.	tačka 6.1.2.1
14.	Obaveze po osnovu doprinosa na plaće i iz plaća, te poreza na dohodak, uplaćivati uz isplatu plaća, u skladu s odredbama Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak.	tačka 6.1.2.1
15.	Odlukom o izvršenju Budžeta Općine utvrditi način raspodjele sredstava tekućih transfera, kriterije za odabir korisnika sredstava i propisati namjenu njihovog korištenja, te putem javnog poziva i mjerljivih kriterija vršiti raspodjelu sredstava.	tačka 6.1.2.3

16.	Izvršiti povrat novčanih sredstava na namjenske račune kako bi bila raspoloživa za korištenje u namjene za koje su i predviđena.	tačka 6.2.1
17.	Potraživanja po osnovu komunalne naknade iskazivati u Glavnoj knjizi, pratiti dospelost svih potraživanja za naplatu i izvršiti preknjiženje na sumnjiva i sporna potraživanja poslije isteka ugovorenog roka, u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.	tačka 6.2.1
18.	Stalna sredstva knjigovodstveno evidentirati u Glavnoj knjizi i uspostaviti njihovu pomoćnu evidenciju shodno Zakonu o računovodstvu i reviziju u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.2
19.	Ugovorima s korisnicima stalnih sredstava urediti način raspolaganja i održavanja sredstava koja su im data na korištenje.	tačka 6.2.2
20.	Obaveze po osnovu dugoročnih kredita evidentirati u Glavnoj knjizi, na pozicijama propisanim Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.4
21.	Godišnji popis imovine, obaveza i potraživanja vršiti u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.6
22.	Nabavku roba, usluga i radova vršiti u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i osigurati dosljednu primjenu zaključenih ugovora sa izabranim ponuđačima u slučajevima neispunjenja ugovorenih obaveza.	tačka 7.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Budžet Općine Grude za 2020. godinu;
- Odluka o izvršenju Budžeta Općine Grude za 2020. godinu;
- Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH;
- Statut Općine Grude;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o državnoj službi u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj;
- Zakon o namještenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj;
- Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o komunalnom gospodarstvu u Županiji Zapadnohercegovačkoj;
kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Općina je jedinica lokalne samouprave u sastavu Županije Zapadnohercegovačke, uspostavljena Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH¹. Njene nadležnosti utvrđene su Ustavom FBiH, Ustavom Županije Zapadnohercegovačke, Zakonom i Statutom.

Obavlja poslove kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a naročito: 1) osiguranje i zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda; 2) donošenje budžeta; 3) donošenje programa i planova razvoja Općine; 4) utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite okoline; 5) donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova; 6) utvrđivanje i provođenje stambene politike; 7) utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevinskim zemljištem; 8) upravljanje i raspolaganje imovinom; 9) upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture (vodosnabdijevanje, prikupljanje i odlaganje čvrstog otpada, javna čistoća, lokalna groblja, lokalni putevi i mostovi, ulična rasvjeta, javna parkirališta, parkovi); 10) donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i taksama iz nadležnosti; 11) odlučivanje o zaduženju; 12) lokalni javni prevoz; 9) predškolsko i osnovno obrazovanje; 10) kultura i sport, kao i druge poslove od lokalnog značaja, koji nisu isključeni iz nadležnosti, niti su dodijeljeni u nadležnost nekog drugog nivoa vlasti.

Organi Općine su Općinsko vijeće (u daljem tekstu: Vijeće) i načelnik. Vijeće je organ odlučivanja i predstavnički organ građana i ima 25 vijećnika. Načelnik je izvršni organ Općine, koji je predstavlja i zastupa, donosi akte iz svoje nadležnosti, predlaže odluke i druge akte Vijeću. Vijećnici i načelnik biraju se na mandat od četiri godine neposredno na izborima, u skladu sa Izbornim zakonom BiH.

Funkciju načelnika obavlja Ljubo Grizelj, kojem je ovo treći uzastopni mandat.

Poslovi iz nadležnosti obavljaju se putem: Kabineta načelnika, Službe za opću upravu, branitelje iz domovinskog rata i društvene djelatnosti, Službe za gospodarstvo, inspekcijski nadzor i civilnu zaštitu, Službe za prostorno uređenje, imovinskopravne, geodetske poslove i katastar, Službe za finansije, Sekretarijata Vijeća i Općinskog pravobranitelja.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (jedinstvenog općinskog organa uprave) sistematizirano je 70 radnih mjesta, a na 31. 12. 2020. godine bilo je 60 zaposlenih.

Sjedište Općine je u Ulici Fra Gabre Grubišića 4.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Općine Grude za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od januara 2021. do maja 2021. godine, s prekidima.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 49/06 i 51/09

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Općine Grude za 2008. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Zbog značajnog protoka vremena i izmjene zakonskih propisa, u ovoj reviziji nismo izvršili ocjenu postupanja po datim preporukama iz prethodnog izvještaja.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu date su ukupno 22 preporuke.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Općina u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,² Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH³ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela⁵.

Rukovodstvo Općine odgovorno je za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole, u skladu s propisima koji to regulišu, kao i za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg, efikasnog, efektivnog i ekonomičnog finansijskog upravljanja i kontrola. Također je odgovorno za izradu internih akata (koji se zasnivaju na svih pet komponenti sistema internih kontrola, na podzakonskim aktima, Standardima interne kontrole i dobrim praksama interne kontrole) i za implementaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole (u daljem tekstu: FUK) u svim organizacijskim jedinicama Općine, poštujući principe zakonitosti, finansijskog upravljanja i transparentnosti, u skladu sa standardima interne kontrole.

Općina nije imenovala koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, niti smo se uvjerali da su poduzimane druge aktivnosti na dizajniranju i implementaciji sistema FUK-a u Općini, što nije u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

U vezi s kontrolnim okruženjem utvrdili smo da Općina nije sačinila Kodeks ponašanja kako bi se zaposlenici upoznali i postupali po etičkim i institucionalnim vrijednostima. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji utvrđena je organizacijska struktura i način rada, sistematizacija radnih mjesta, sa opisom i potrebnim uslovima za njihovo obavljanje, uključujući i obaveze i odgovornosti.

Općina nije uspostavila registar budžetskih korisnika u skladu s članom 3. Zakona o budžetima u FBiH⁶ i odredbama Pravilnika o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH⁷. Ističemo da je uspostava ovog Registra jedna od prvih aktivnosti koje prethode uspostavljanju trezorskog sistema poslovanja. Općina nije poduzimala aktivnosti kako bi utvrdila ko su potencijalni budžetski korisnici koji ispunjavaju uslove definisane u Pravilniku. Stoga Općina ustanove koje je osnovala i dalje finansira putem transfera (npr. JU Centar za socijalni rad, JU Dječiji vrtić, JU Vrilo), a nije uspostavljen ni odgovarajući nadzor nad prihodima koje prikuplja JU Vrilo i nad načinom utroška ovih sredstava.

² „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

³ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

⁵ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 30/14

Općina nije uspostavila trezorski način poslovanja, iako je to bila u obavezi učiniti do aprila 2017. godine, u skladu s članom 27. Zakona o trezoru u FBiH⁸. Vijeće je 2017. godine donijelo Odluku kojom se načelnik ovlašćuje za pokretanje aktivnosti za uvođenje trezorskog načina poslovanja. Određene aktivnosti su poduzete, ali još uvijek nisu okončane.

Općina ne vrši formalno identifikovanje rizika najmanje jednom godišnje, procjenu (analizu uticaja i vjerovatnoće) rizika za ostvarivanje ciljeva korisnika javnih sredstava, niti je pripremala plan za postupanje po rizicima, kako je to utvrđeno Standardima interne kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Kontrolne aktivnosti temelje se na pisanim pravilima i principima, postupcima i drugim mjerama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva korisnika javnih sredstava smanjenjem rizika na prihvatljiv nivo. Revizijom smo utvrdili da značajan broj poslovnih procesa nije uređeni pisanim pravilima i da se ne vrše aktivnosti nadzora i kontrole.

Općina nije donijela svoje računovodstvene politike u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, s ciljem ispunjenja uslova za osiguranje provođenja jedinstvenih računovodstvenih procedura na teritoriji FBiH. Nije uređeno postupanje za specifične procese iz nadležnosti, kao što su ulaganja u objekte komunalne infrastrukture (naprimjer lokalni putevi, vodovodna infrastruktura), a nisu uspostavljene ni potpune evidencije imovine Općine. Ovlaštenja i odgovornosti koje se odnose na raspolaganje imovinom nisu jasno definisane pisanim putem (npr. ugovorima s javnim ustanovama). Nije donesen Pravilnik o plaćama, naknadama i drugim primanjima zaposlenih, niti akti kojima se uređuje način korištenja sredstava reprezentacije, službenih vozila i putnih troškova.

Naši nalazi ukazuju na to da Općina nije uspostavila zadovoljavajući sistem internih kontrola, koji se zasniva na COSO modelu, kako to nalažu odredbe Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Preporuke:

- *uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;*
- *uspostaviti Registar budžetskih korisnika shodno Zakonu o budžetima u FBiH;*
- *okončati aktivnosti na uspostavljanju trezorskog poslovanja shodno Zakonu o trezoru u FBiH;*
- *donijeti Računovodstvene politike Općine u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, kao i ostale potrebne nedostajuće pravilnike i akte.*

Izjava o fiskalnoj odgovornosti nije sačinjena i dostavljena Ministarstvu finansija Županije u skladu s odredbama člana 44. Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

- *izjavu o fiskalnoj odgovornosti sačinjavati u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.*

Interna revizija

Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH⁹ nije utvrđena obaveza uspostavljanja funkcije interne revizije u Općini, te ona nije ni uspostavljena. Ovim Pravilnikom utvrđeno je da će, za gradove i općine u FBiH koje ne ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice za internu reviziju, internu reviziju obavljati zajednička jedinica za internu reviziju uspostavljena u kantonalnom ministarstvu finansija.

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16, 3/20

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

Prevenција korupcije

U ranijem periodu Općina je sačinila Nacrt plana integriteta, koji predstavlja interni antikorupcijski dokument preventivnog karaktera s ciljem identifikacije aktivnosti osjetljivih na nepravilnosti i korupciju, a kako bi se stvorila pravna, etička i profesionalna kvaliteta rada u instituciji, ali nije poduzela dalje aktivnosti na njegovom usvajanju.

Preporuka:

- **usvojiti Plan integriteta i poduzeti daljnje aktivnosti na provođenju mjera koje sadrži.**

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Budžet Općine za 2020. godinu (u daljem tekstu: Budžet) usvojilo je Vijeće 13. 12. 2019. godine u iznosu od 8.397.315 KM. Izmjenama i dopunama Budžeta od 29. 12. 2020. godine smanjen je na 7.909.342 KM. Planirani su prihodi u iznosu od 7.427.242 KM i primici od 482.100 KM. Na rashodovnoj strani planirani su tekući rashodi (6.399.915 KM), tekuća rezerva (47.827 KM,) izdaci za nabavku stalnih sredstava (542.350 KM), otplate dugova (664.450 KM) i višak prihoda nad rashodima (254.800 KM).

Revizijom smo utvrdili da se pri izradi, donošenju i izvršavanju Budžeta nisu dosljedno primijenile odredbe Zakona o budžetima u FBiH:

- Izrada Budžeta ne vrši se po proceduri i u rokovima utvrđenim odredbama Zakona o budžetima u FBiH. Dokument okvirnog budžeta za period 2020–2022. godine nije sačinjen i usvojen, što je obaveza utvrđena članom 16. Zakona;
- Prije dostavljanja Nacrta, odnosno Prijedloga budžeta, nije pribavljeno mišljenje Ministarstva finansija Županije Zapadnohercegovačke u vezi s planiranim prihodima i primicima i primjenom fiskalnog pravila iz člana 43. ovog Zakona, što je obaveza utvrđena članom 33. Zakona;
- Budžetom nije planirano pokriće deficita iz ranijih godina, što je obaveza propisana članom 43. Zakona o budžetima u FBiH. Izmjenama Budžeta planiran je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 245.800 KM, kojem nije utvrđena namjena;
- Kod izvršenja budžeta preuzimane su obaveze iznad odobrenih iznosa po pojedinim pozicijama u ukupnom iznosu od 494.246 KM (pozicije plaća, izdataka za materijal i usluge, tekućih transfera i dr.), čime nisu ispoštovane odredbe člana 6. Zakona;
- Na poziciji izdataka za tekuće održavanje, komunalnih usluga, ugovorenih usluga, tekućih i kapitalnih transfera evidentirani su izdaci u iznosu od najmanje 860.127 KM (asfaltiranje cesta, javna rasvjeta, grant javnom komunalnom preduzeću, ugovori o djelu, izdaci i ulaganja) za koje nije dosljedno primijenjen kontni okvir, propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Zbog navedenog, klasifikacija ovih rashoda i izdataka prilikom planiranja i iskazivanja nije izvršena uz dosljednu primjenu važećeg kontnog plana za budžetske korisnike, te nije postupljeno u skladu s Zakonom o izvršenju budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, zbog čega sadržaj Godišnjeg izvještaja o izvršenju Budžeta ne odražava u pojedinim slučajevima tačan prikaz planiranih i nastalih rashoda i izdataka.

Prilikom planiranja budžeta u pojedinim slučajevima klasifikacija rashoda i izdataka nije izvršena uz dosljednu primjenu kontnog okvira, propisanog Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, te stoga Godišnji izvještaj o izvršenju Budžeta ne odražava u pojedinim slučajevima tačan prikaz planiranih i nastalih rashoda i izdataka.

Općina nije donijela Dokument okvirnog budžeta za period 2020–2022. godine. Prije dostavljanja Nacrta, odnosno Prijedloga budžeta, nije pribavljeno mišljenje Ministarstva finansija Županije Zapadnohercegovačke, a Budžetom nije planirano pokriće deficita iz ranijih godina.

Preuzete su obaveze preko iznosa odobrenih Budžetom, u ukupnom iznosu od 494.246 KM.¹⁰ Naprijed navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršenju Budžeta.

Izveštaj o izvršenju Budžeta usvojen je Odlukom Vijeća od 17. 3. 2021. godine. Na istoj sjednici Zaključkom Vijeća usvojen je i Izveštaj o radu Općinskog načelnika u 2020. godini.

Preporuke:

- *planiranje i knjigovodstveno evidentiranje rashoda i izdataka vršiti na pozicijama predviđenim kontnim okvirom koji je propisan Pravilnikom o knjigovodstvu u FBiH;*
- *donositi Dokument okvirnog budžeta, vršiti pokrića deficita iz ranijih godina, te stvarati obaveze do visine sredstava odobrenih budžetom, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Općina je sačinila Godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu i dostavila ga nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Analiza iskaza – tekstualni dio ne sadrži obrazloženje odstupanja ostvarenih od planiranih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, niti analizu potraživanja i obaveza i druge elemente propisane članovima 31. i 32. Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Zbog navedenog ne možemo potvrditi da sačinjena analiza iskaza u potpunosti obrazlaže izvršenje budžeta na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.¹¹

Preporuka:

- *analizu iskaza, kao dio Godišnjeg finansijskog izvještaja, sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2020. godinu iskazani su ukupno ostvareni prihodi i primici u iznosu od 7.893.751 KM. Iskazane prihode i primitke čine: prihodi od poreza (3.623.144 KM), neporezni prihodi (2.026.249 KM), primljeni transferi (1.451.889 KM), primici od zaduživanja (690.000 KM) i primici od prodaje stalnih sredstava (102.469 KM).

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza u najznačajnijoj mjeri odnose se na prihode od: indirektnih poreza (1.812.814 KM), poreza na dohodak (1.569.334 KM) i poreza na imovinu (204.461 KM).

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi odnose se na: naknade, takse i prihode od pružanja javnih usluga (1.876.389 KM), prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine (147.330 KM) i novčane kazne (2.530 KM).

Prihode po osnovu naknada i takse i prihode od pružanja javnih usluga (1.876.389 KM) čine: prihodi od pružanja javnih usluga (636.791 KM), ostale budžetske naknade i takse (470.795 KM), naknade i

¹⁰ Na iskazano prekoračenje iznosa odobrenih Budžetom uticala je i izmjene evidentiranja određenih pozicija u 2020. godini, s obzirom na to da se u prethodnim periodima nije poštovalo načelo modificiranog događaja. U revidiranoj godini ovo načelo ispoštovalo se u dijelu plaća i tekućih transfera (npr. kod troškova plaća iskazane su plaće iz decembra 2019. i 2020. godine, te kod tekućih transfera također mjesečne tranše prethodne godine, ali i sve planirane u ovoj godini).

¹¹ „Sl. novine FBiH“ br. 69/14

takse po federalnim zakonima i drugim propisima (389.768 KM), komunalne naknade i takse (293.079 KM), administrativne takse (65.023 KM) i neplanirane uplate (20.933 KM).

Prihodi od zakupa terminala u iznosu od 586.799 KM najveći su dio prihoda od pružanja javnih usluga. Visina naknade i način raspodjele prihoda ostvarenih po osnovu naknade utvrđeni su Odlukom o carinskom terminalu.¹² Općina je sa Upravom za indirektno oporezivanje BiH (u daljem tekstu: Uprava) zaključila ugovor, kojim se obavezala da će za potrebe Carinske ispostave Grude obezbijediti i dati na korištenje carinski terminal, te vršiti naplatu naknade za usluge korištenja carinskog terminala. Od ukupnog iznosa mjesečno naplaćene naknade, 70% Općina zadržava za sebe, i to je prihod Općine (umanjeno za PDV), a 30% uplaćuje Upravi. Prema Odluci Vijeća iz 2006. godine, poslove naplate usluga Robnog terminala Grude, u ime i za račun Općine, vrši JU Vrilo Grude (u daljem tekstu: JU Vrilo). Istom odlukom, Služba za privredu je zadužena za nadzor nad ovim poslovima. Osim ove odluke, nije nam prezentiran drugi akt kojim se uređuju odnosi između Općine i JU Vrilo u vezi s ugovorom Općine sa Upravom. Nije nam prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je općinska Služba obavljala poslove nadzora u 2020. godini.

Općina sa JU Vrilo nije zaključila ugovor, niti je drugim aktom uredila način obavljanja povjerenih poslova, kao ni međusobna prava i obaveze. Prihod koji se ostvari od zakupa carinskog terminala predstavlja javni prihod Općine. Ovaj prihod JU Vrilo uplaćuje na transakcijski račun Općine, umjesto na depozitni račun, što nije u skladu s članom 18. Zakona o trezoru u FBiH. Taj član nalaže uplatu svih javnih prihoda na depozitne račune službe za finansije.

Prihod od komunalnih naknada i taksi najvećim dijelom odnosi se na komunalnu naknadu za istaknutu firmu (210.415 KM) i komunalnu naknadu (82.664 KM).

Napлата komunalne naknade uređena je Zakon o komunalnom gospodarstvu u Županiji Zapadnohercegovačkoj¹³ (dalje u tekstu: Zakon o komunalnom gospodarstvu) i Odlukom o komunalnoj naknadi koju je donijelo Vijeće 2012. godine.¹⁴ Prema Odluci, komunalnu naknadu plaćaju vlasnici, odnosno korisnici: stambenog prostora, poslovnog prostora, garažnog prostora, građevinskog zemljišta koje služi u svrhu obavljanja djelatnosti i linijskih objekata.

Do 2013. godine, prema odredbama Odluke o komunalnoj naknadi, komunalna naknada bila je prihod budžeta Općine, a rješenja o utvrđivanju obaveze i visine komunalne naknade donosila je nadležna općinska služba. Izmjenama Odluke o komunalnoj naknadi utvrđeno je da prihod od komunalne naknade predstavlja prihod JU Vrilo, da rješenje o utvrđivanju obaveze i visine komunalne naknade donosi JU Vrilo, te da obveznici komunalne naknade uplatu vrše na transakcijski račun JU Vrilo. JU Vrilo izdaje rješenja i naplaćuje komunalnu naknadu na svoj transakcijski račun i samo dio naplaćene naknade uplaćuje na transakcijski račun Općine. Iskazani prihodi po osnovu komunalne naknade u Glavnoj knjizi Općine, koje je uplatilo JU Vrilo, iznose 82.664 KM. Međusobni odnosi između Općine i JU Vrilo u vezi s raspodjelom prihoda od komunalne naknade nisu ugovoreni.

U skladu s članovima 24. i 25. Zakona o komunalnom gospodarstvu, komunalna naknada prihod je budžeta općine i općinska služba u svakom pojedinačnom slučaju donosi rješenje o utvrđivanju visine komunalne naknade. S obzirom na navedeno, Odluka o komunalnoj naknadi nije usaglašena s odredbama Zakona u dijelu koji se odnosi na pripadnost prihoda i nadležnost u izdavanju rješenja, iako je to obaveza propisana članom 41. Zakona o komunalnom gospodarstvu.

Zbog činjenice da se komunalna naknada ne uplaćuje na depozitni račun, da Općina nema uvida u naplaćena sredstva, da se ne vrši kontrola naplate, te da cjelokupan prihod od naknade nije evidentiran u poslovnim knjigama Općine, konstatujemo da nije osigurano praćenje i nadzor nad prikupljenim sredstvima od ove naknade, što je obaveza utvrđena članom 46. Zakona o budžetima u FBiH.

Općina povjerene poslove JU Vrilo, koji se odnose na pružanje usluga carinskog terminala za potrebe Uprave, kao i međusobne odnose po pitanju komunalne naknade, nije uredila pisanim

¹² „Sl. glasnik BiH“, br. 11/16

¹³ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 14/00, 7/03, 8/12 i prečišćeni tekst 9/13

¹⁴ „Sl. glasnik Općine Grude“, br. 4/12, 7/12 i 1/15

aktom, niti je osigurala da se javni prihodi uplaćuju na depozitni račun, što je obaveza po članu 18. Zakona o trezoru u FBiH.

Preporuke:

- **Odluku o komunalnoj naknadi usaglasiti s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu;**
- **ugovorom definisati međusobne odnose između Općine i JU Vrilo po pitanju povjerenih poslova i osigurati da se svi javni prihodi uplaćuju na depozitni račun, u skladu s odredbama Zakona o trezoru u FBiH.**

U okviru neporeznih prihoda iskazani su **prihodi po osnovu naknade za opće korisne funkcije šuma** u iznosu od 22.472 KM i **prihod po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća** u iznosu od 124.111 KM. Za svaki od ovih prihoda otvoren je namjenski transakcijski račun, a radi se o prihodima čiji je utrošak uslovljen zakonima koji nalažu njihovu uplatu. Programom¹⁵ utroška sredstava prikupljenih na osnovu naknade za korištenje državnih šuma i općekorisnu funkciju šuma i Planom utroška sredstava prikupljenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća uređen je način utroška ovih sredstava. Revizijom je utvrđeno da se ova sredstva, osim za namjene utvrđene zakonima, koriste i za izmirenje dospjelih obaveza. Naime, dio ovih sredstava u ranijim, kao i tekućoj godinu, sa namjenskih računa uplaćivao se na transakcijski račun Općine i koristio za izmirenje dospjelih obaveza, a povrat pozajmljenih sredstava nije izvršen do kraja poslovne godine. Zbog navedenog i zbog toga što se neutrošeni namjenski prihodi nisu razgraničavali prije izrade godišnjeg izvještaja, što je obaveza propisana članom 48. Zakona o budžetima u FBiH i članom 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Općina ne raspolaže vjerodostojnim podacima o ukupnom iznosu neutrošenih prihoda u propisane namjene na 31. 12. 2020. godine.

Za prikupljena namjenska sredstva za zaštitu šuma i sredstva za zaštitu od prirodnih nesreća Općina nije obezbijedila vjerodostojne evidencije o namjenskom utrošku ovih sredstva, niti je prije izrade godišnjeg izvještaja neutrošena namjenska sredstva prenosila na vremenska razgraničenja, što je obaveza propisana članom 48. Zakona o budžetima u FBiH i članom 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.

6.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi iskazani u iznosu od 1.451.889 KM najvećim dijelom odnose se na primljene tekuće transfere od ostalih nivoa vlasti (Županije Zapadnohercegovačke, Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnog zavoda za zapošljavanje). Uglavnom se radi o namjenskim sredstvima za sufinansiranje određenih projekata za koje je Općina sa davaocem transfera zaključila ugovor. Dio prihoda na poziciji tekućih transfera u iznosu od 264.958 KM prije sačinjavanja godišnjeg izvještaja je razgraničen, s obzirom na to da se radi o neutrošenim namjenskim sredstvima za finansiranje izgradnje edukacijsko-rehabilitacijskog centra za djecu i mlade s poteškoćama u razvoju (154.958 KM), zaštitu platoa Dječijeg vrtića (80.000 KM), za uređenje školske dvorane OŠ „Tihaljina“ (20.000 KM) i za zaštitu okoline (10.000 KM), što je obaveza shodno članu 48. Zakona o budžetima u FBiH i članu 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.

Doznačena sredstva od Županije (552.097 KM) odnose se na sredstva namijenjena za finansiranje: radova na lokalnim i nerazvrstanim cestama, prevoz učenika, za sanaciju uređaja za prečišćavanje otpadnih voda, za izradu projekta bušotine, za finansiranje vodovodne privrede i drugih projekata. Od Federacije Bosne i Hercegovine primljena su sredstva za finansijsku pomoć za sanaciji posljedica nastalih usljed proglašenja pandemije COVID-19 (125.000 KM) i za sufinansiranje projekta Provedba mjera iz detaljnog energetskog pregleda zgrade Općine (200.000 KM).

Namjena ostalih transfera sa federalnog nivoa je sufinansiranje projekata: Sanacija i rekonstrukcija lokalnih cesta na području općine (100.000 KM), Sanacija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda –

¹⁵ Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o šumama („Narodne novine ŽZH“, br. 11/17), nije propisana obaveza donošenja godišnjeg plana o utrošku namjenskih sredstava.

Faza I (100.000 KM), Provedba mjera iz detaljnog energetskog pregleda zgrade Općine (50.000 KM) i sufinansiranje proljetne sjetve (40.000 KM).

Revizijom smo utvrdili da je dio primljenih transfera priznat kao prihod 2020. godine, iako primljena sredstva nisu utrošena za predviđene namjene. Radi se o transferima: za finansiranje projekta „Provedba mjera iz detaljnog energetskog pregleda zgrade Općine“ (200.000 KM), utopljanja zgrade Općine (50.000 KM), asfaltiranje lokalnih cesta (120.000 KM), izgradnju dvorane OŠ „Tihaljina“ (45.000 KM) i za finansiranje projekata iz vodoprivrede (4.168 KM). Namjenski transferi koji nisu utrošeni u predviđene namjene u iznosu od 419.168 KM na kraju godine nisu preknjiženi na razgraničene prihode, već su priznati u prihode tekuće godine.

Općina nije uspostavila evidencije o namjenskim prihodima, njihovom utrošku i ne prenosi neutrošena namjenska sredstva na poziciju razgraničenja (što je već konstatovano u tački 6.1.1.2 izvještaja). Neiskorišteni namjenski prihodi po osnovu primljenih transfera sa nivoa Županije i Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od 419.168 KM na kraju godine priznati su kao prihod tekućeg perioda, s obzirom na to da nisu preknjiženi na kratkoročna razgraničenja, što nije u skladu s članom 48. Zakona o budžetima u FBiH i članom 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor. Zbog navedenog, za isti iznos prihodi Općine su precijenjeni, kao i ukupan finansijski rezultat.

Preporuka:

- ***uspostaviti evidencije namjenskih prihoda i njihovog utroška, a neutrošena namjenska sredstva iskazivati na poziciji razgraničenih prihoda i prenijeti ih u budžet naredne godine, shodno odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.***

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2020. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 7.885.932 KM. Čine ih: bruto plaće i naknade plaća, naknade troškova zaposlenih i doprinosi poslodavca (2.203.926 KM), tekući transferi i drugi tekući rashodi (2.129.826 KM), izdaci za materijal i usluge (1.975.426 KM), izdaci za otplate dugova (727.932 KM), izdaci za nabavku stalnih sredstava (468.030 KM), kapitalni transferi (269.052 KM) i izdaci za kamate (111.740 KM).

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Bruto plaće i naknade plaća sa 31. 12. 2020. godine iskazane su u iznosu od 1.734.626 KM. U odnosu na iznos planiran Budžetom (1.700.500 KM), više su realizovane za 34.126 KM.

Obračun plaća i naknada plaća vrši se u skladu s Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika i namještenika u Jedinstvenom tijelu uprave i službi za upravu Općine Grude¹⁶ i Sporazumom o regulisanju visine plaće i drugih naknada koje nemaju karakter plaće u tijelu uprave Općine Grude, zaključenim sa Sindikalnom organizacije općine od 6. 2. 2019. godine.

Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika i namještenika u Jedinstvenom tijelu uprave i službi za upravu Općine Grude utvrđeni su platni razredi i koeficijenti za državne službenike, namještenike, i izabrane i imenovane dužnosnike (općinski načelnik i predsjednik Vijeća). Koeficijenti za pojedina radna mjesta utvrđeni su rješenjem načelnika (općinski pravobranilac, šef Ureda načelnika i savjetnik načelnika). Koeficijenti i platni razredi utvrđeni Odlukom nisu usaglašeni sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.

Naime, članom 60. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH utvrđeno je da se koeficijenti i platni razredi zaposlenih u organima vlasti općine utvrđuju odlukama općinskih vijeća o plaćama i naknadama zaposlenih u općinskim organima vlasti, kao i da se prilikom utvrđivanja

¹⁶ „Sl. glasnik Općine Grude“, br. 1/08

koeficijenata za izabrane dužnosnike, nosioce izvršnih funkcija i savjetnike u općinskim organima vlasti ne mogu utvrditi veći koeficijenti od koeficijenata utvrđenih u članu 9. ovog Zakona, te da se trebaju propisati isti koeficijenti za ista radna mjesta u okviru istih platnih razreda za državne službenike i namještenike, u skladu s odredbama članova 20. i 21. ovog Zakona.

Platni razredi i koeficijenti za izabrane dužnosnike, imenovana lica, državne službenike i namještenike u Općini nisu usklađeni s platnim razredima i koeficijentima propisanim navedenim Zakonom, a pojedini koeficijenti utvrđeni su rješenjem načelnika, umjesto odlukom Vijeća.

Članom 62. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH utvrđeno je da se prava na naknade i dodatke na plaću zaposlenih u organima vlasti Federacije odnose i na zaposlene u općini, a da općinsko vijeće utvrđuje visinu i način ostvarivanja prava na naknade i dodatke na plaću. Iako jubilarne nagrada nije predviđena Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, pravo njenog ostvarivanja utvrđeno je Sporazumom o regulisanju visine plaće i drugih naknada koje nemaju karakter plaće u tijelu uprave Općine Grude. Provedenom revizijom utvrdili smo da je državnim službenicima i namještenicima isplaćivana naknada plaće u vidu jubilarne nagrade za određeni broj godina neprekidnog rada u Općini, i po ovom osnovu je u 2020. godini isplaćeno 5.942 KM (bruto). Također, za pojedina radna mjesta utvrđen je trajni dodatak na plaću (za obavljanje dodatnih poslova) koji nije propisan članom 37. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Zbog navedenog, konstatujemo da akti kojima se uređuju plaće i naknade nisu u potpunosti usaglašeni s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Osnovica za obračun plaća utvrđena je Sporazumom o regulisanju visine plaće i drugih naknada koje nemaju karakter plaće u tijelu uprave Općine Grude, zaključenim 6. 2. 2019. godine sa Sindikalnom organizacijom Općine Grude, u visini od 335,62 KM bruto, a koeficijent za obračun plaće je uvećan za 0,25. Najviša neto isplaćena plaća je 2.375 KM bez minulog staža, a najniža 637 KM.

Revizijom smo utvrdili da se uplata doprinosa na i iz plaće i poreza na dohodak nije vršila istovremeno s isplatom plaće, već se kasnilo s uplatom i po nekoliko mjeseci. Ovakav način uplate nije u skladu s članom 11. stav 1) Zakona o doprinosima¹⁷ i članom 28. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa,¹⁸ te članom 27. Zakona o porezu na dohodak,¹⁹ kojima je propisana obavezna uplata doprinosa prilikom svake isplate plaća.

Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika nije vršeno, iako je to predviđeno Zakonom o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj, Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH i Pravilnikom o ocjenjivanju rada državnih službenika u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 287.165 KM. U odnosu na Budžetom odobrena sredstva (273.150 KM) više su iskazane za 14.015 KM. Struktura naknada je sljedeća: naknade za topli obrok (145.751 KM), prevoz na posao i sa posla (64.902 KM), regres za godišnji odmor (29.140 KM), otpremnine (16.986 KM), božićnice (13.800 KM), pomoć u slučaju smrti (10.846 KM) i pomoć u slučaju ostalih bolesti (5.740 KM). Obračun i isplata naknada vrši se na osnovu Sporazuma o regulisanju visine plaće i drugih naknada koje nemaju karakter plaće u tijelu uprave Općine Grude.

Naknada za topli obrok obračunava se u visini od 1% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH prema posljednjem objavljenom statističkom podatku. Naknada za prevoz na posao i sa posla, s obzirom na to da u Općini nije organizovan javni prevoz, utvrđena je u visini od 15% cijene litra utrošenog goriva po pređenom kilometru na određenoj relaciji od mjesta stanovanja do mjesta rada, maksimalno do 330 KM. Regres za godišnji odmor za 2020. godinu isplaćen je u iznosu od 470 KM, a naknada za vjerske praznike (božićnica) u iznosu od 200 KM po zaposleniku.

Navedenim Sporazumom utvrđena je visina naknade za troškove za prevoz na posao i sa posla, ali ne i način ostvarivanja prava. Revizijom smo utvrdili da se ne izdaju rješenja za ovu vrstu naknade, kojim se utvrđuje pravo na ovu naknadu na osnovu relevantne dokumentacije (prijava mjesta

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18 i 99/19

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17 i 39/18

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13

prebivališta, izjava i zahtjev zaposlenika). Zbog navedenog, smatramo da se obračun i isplata naknade troškova za prevoz na posao i sa posla ne vrši na osnovu odgovarajuće dokumentacije koja predstavlja dokaz o ostvarivanju prava na naknadu. Također, smatramo neosnovanom isplatu naknade za vjerske praznike (božićnicu), s obzirom na to da pravo na ovu naknadu nije predviđeno Sporazumom, a ni Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Platni razredi i koeficijenti za obračun plaća zaposlenih u tijelu uprave Općine nisu usaglašeni s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, što je obaveza utvrđena članom 60. ovog Zakona, a Općina vrši obračun i isplatu naknada i dodataka na plaću koji nisu predviđeni Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.

Preporuke:

- ***Odluku o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika i namještenika u Jedinstvenom tijelu uprave i službi za upravu Općine Grude i druge akte kojima su uređene plaće i naknade troškova zaposlenih usaglasiti s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH;***
- ***obaveze po osnovu doprinosa na plaće i iz plaća, te poreza na dohodak, uplaćivati uz isplatu plaća, u skladu s odredbama Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak.***

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 1.975.426 KM i u odnosu na Budžetom odobrena sredstva za ove namjene (1.877.500 KM) veći su za 97.927 KM. Strukturu ovih izdataka čine: izdaci za tekuće održavanje (908.835 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (590.763 KM), ugovorene i druge posebne usluge (337.162 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (63.125 KM), izdaci za energiju (36.438 KM), izdaci za usluge prevoza i goriva (26.322 KM), izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa (11.185 KM) i putni troškovi (1.596 KM).

U okviru izdataka za tekuće održavanje najznačajniji se odnose na sanaciju lokalnih i nerazvrstanih cesta (668.867 KM), uređenje općine (120.087 KM) i javnu rasvjetu (77.515 KM), u okviru kojih je ostvareno i najveće prekoračenje Budžetom odobrenih sredstava u ukupnom iznosu od 81.469 KM. Prema Odluci o izvršenju Budžeta, sredstva odobrena za sanaciju lokalnih i nerazvrstanih cesta, uređenje općine i javnu rasvjetu trebala su biti utrošena po programima koje odobri načelnik. Programe utroška sredstava za održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta i javnu rasvjetu donio je načelnik 9. 1. 2020. godine, a program utroška sredstava za uređenje općine za 2020. godinu nije donesen.

Revizijom smo utvrdili da izdaci koji se odnose na asfaltiranje lokalnih cesta i postavljanje javne rasvjete u iznosu od 582.397 KM predstavljaju ulaganje u postojeću i izgradnju nove infrastrukture kojima se produžava vijek trajanja i povećava vrijednost. Smatramo da se radi o kapitalnim ulaganjima Općine, a ne o tekućem održavanju.

Na poziciji izdataka za tekuće održavanje iskazan je iznos od 582.397 KM za koji nije bilo osnova da se iskazuje na ovoj poziciji, s obzirom na to da se radi o ulaganjima Općine u objekte komunalne infrastrukture koja produžavaju vijek trajanja i povećavaju njihovu vrijednost. Ističemo da Općina nije donijela računovodstvene politike kojim bi se jasno definisalo kojim ulaganjima se povećava vrijednost i produžava vijek stalnog sredstva, a koja terete rashode tekućeg perioda. Zbog navedenog, prilikom planiranja, donošenja Budžeta i iskazivanja nije postupljeno u skladu s članom 9. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i nije primijenjen propisani Kontni plan. Također, konstatujemo da izdaci za tekuće održavanje u iznosu od 120.087 KM nisu realizovani na način utvrđen članom 16. Odluke o izvršenju Budžeta, s obzirom na to da nije donesen program utroška sredstava za uređenje općine.

Izdaci za komunalne usluge iskazani su u iznosu od 542.542 KM, a najznačajniji se odnose na ostale komunalne usluge (347.730 KM) i usluge održavanja gradske čistoće (183.591 KM).

U okviru ostalih komunalnih usluga najznačajniji dio (332.580 KM) odnosi se na odvoz komunalnog otpada koje vrši preduzeće „Alba BH“ d.o.o. Mostar. Odlukom o komunalnom redu²⁰ utvrđeno je da sakupljanje i odvoz komunalnog otpada na području općine obavlja privredno društvo koje osniva Općina i pravno lice na osnovu ugovora o koncesiji. Pored Javnog preduzeća „Komunalno“ d.o.o. Grude, Općina je u 2014. godini zaključila i ugovor o koncesiji za obavljanje komunalne djelatnosti prikupljanja i odvoza komunalnog otpada sa preduzećem „Alba BH“ d.o.o. Mostar na period od 15 godina. Sa istim preduzećem je 1. 10. 2019. godine zaključen ugovor o prevozu i deponiranju komunalnog otpada s područja općine na odlagalište otpada u Sarajevu. Uvidom u uzorak realizacije ugovora nismo utvrdili odstupa u odnosu na ugovor.

Izdaci po osnovu usluga održavanja gradske čistoće u odnosu na iznos odobren Budžetom (100.000 KM) realizovani su više za 83.591 KM. Prema Odluci o komunalnom redu, javne površine održava pravno lice koje obavlja komunalnu djelatnost. Revizijom smo utvrdili da Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude mjesečno ispostavlja fakture za izvršene usluge, po cijenama utvrđenim troškovnikom. **Općina nije zaključila ugovor s javnim preduzećem i regulisala međusobna prava i obaveze, cijene usluga i površine koje će biti obuhvaćene vršenjem usluga, način plaćanja i druge odredbe, a sve u cilju transparentnog trošenja javnih sredstava.**

U okviru usluga održavanja čistoće iskazan je iznos od 79.200 KM, koji je odobren Javnom preduzeću „Komunalno“ d.o.o. Grude na osnovu Zaključka načelnika od 2. 12. 2020. godine, u vidu granta za saniranje negativnih posljedica poslovanja uzrokovanih koronavirusom i padom prihoda. Nije nam prezentirana dokumentacija za koje konkretno namjene su sredstva odobrena, niti je Općina zahtijevala dostavljanje izvještaja o namjenskom utrošku sredstava. Sa Javnim preduzećem „Komunalno“ d.o.o. Grude nije zaključen ugovor kojim bi se utvrdila prava i obaveze korisnika sredstava. **Zaključivanje ugovora ima značajnost s aspekta osiguranja namjenskog utroška odobrenih sredstava, a dostavljanje izvještaja budžetskom korisniku o namjenskom utrošku obaveza je svih korisnika doznačenih transfera, propisana članom 57. Zakona o budžetima u FBiH. S obzirom na to da navedeni izdatak predstavlja nepovratna davanja za tekuće svrhe, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH treba se evidentirati na poziciji tekućih transfera.**

Ugovorene i druge posebne usluge najvećim dijelom odnose se na: izdatke za naknade vijećnicima (74.555 KM), izdatke za rad komisija (70.802 KM), izdatke za reprezentaciju (49.053 KM), ostale nespomenute usluge (42.181 KM), naknade za volonterski rad (36.558 KM), poreze i doprinose obračunate na naknade od samostalne djelatnosti (32.256 KM) i druge izdatke.

Obračun i isplata naknada vijećnicima vrši se na osnovu Odluke o vijećničkoj naknadi članovima Općinskog vijeća Grude. Mjesečna naknada (paušal) vijećnicima utvrđena je u iznosu od 200 KM i dodatak od 100 KM po svakoj održanoj sjednici na kojoj je vijećnik bio prisutan. Zamjenici predsjednika Vijeća imaju pravo na mjesečnu naknadu u iznosu od 500 KM, a predsjednik Općinskog vijeća ne ostvaruje pravo na mjesečnu naknadu s obzirom na to da dužnost obavlja profesionalno. Revizijom smo utvrdili da se tokom godine naknade vijećnicima nisu evidentirale u trenutku nastanka obaveze, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Naime, naknade vijećnicima su evidentirane u poslovne knjige tek u trenutku plaćanja obaveze, a pritom se ne izmiruju obaveze prema svim vijećnicima istovremeno i za isti obračunski period. Krajem godine knjigovodstveno su evidentirane sve preostale obaveze prema vijećnicima nastale u 2020. godini.

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi iskazani su iznosu od 2.129.826 KM, što je za 197.061 KM više u odnosu na sredstva planirana budžetom za ove namjene. Odlukom o izvršenju Budžeta uređeno je da se sredstva za kulturu i sport i ostali transferi neprofitnim organizacijama troše po programima i

²⁰ „Sl. glasnik Općine Grude“, br. 2/10 i 1/14

kriterijima koje odobri načelnik, sredstva za političke stranke se raspoređuju srazmjerno broju vijećnika po utvrđenim procedurama plaćanja, a sredstva za mjesne zajednice po zaključku načelnika.

Transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 730.068 KM. Najznačajniji dio ovih transfera odnosi se na transfere korisnicima utvrđenim budžetom: Dječijem vrtiću (221.599 KM), raznim udrugama (65.358 KM), Kulturnom domu „A. B. Šimić“ (46.829 KM) i drugima. Na ovoj poziciji u iznosu od 113.933 KM iskazana su i davanja raznim društvima za sufinansiranje uređenja vjerskih objekata i grobalja, klubovima i pojedincima na osnovu dostavljenih molbi (ostali transferi neprofitnim organizacijama), koji su za 43.933 KM veći od planiranih sredstava Budžetom. Dio korisnika ovog transfera je unaprijed određen Planom utroška koji donosi načelnik na početku godine, a preostali dio Planom planiranih sredstava dijeli se po pojedinačnim zahtjevima i posebnim odluka načelnika. Nije predviđena obaveza pravdanja i izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava.

Transferi drugim nivoima vlasti u iznosu od 605.293 KM najvećim dijelom odnose se na transfer Centru za socijalni rad (315.217 KM) na ime plaća i naknada zaposlenim u Centru, novčanih pomoći po zahtjevima, pomoći roditeljima i režijskih troškova (struja i telefon). Općina ugovorom ili na drugi način nije definisala obavezu izvještavanja o utrošku sredstava. U okviru ove pozicije iskazan je i transfer Upravi za indirektno oporezivanje (186.538 KM) koji se odnosi se na 30% ostvarene godišnje naknade po osnovu usluga terminala koje je Općina obavezna, shodno Ugovoru sa Upravom, plaćati Upravi, a što je opisano u tački 6.1.1 Izvještaja. Na ovoj poziciji planirani su i transferi za kulturu i sport, prema donesenim planovima načelnika. Planovima su određeni kriteriji za raspodjelu (kvalitet cilja projekta i očekivani rezultat od realizacije projekta), ali nije jasna svrha kriterija kada su Planom već određeni subjekti/manifestacije, iznosi sredstava i naloženo plaćanje. Dio od planiranih sredstava se dodjeljuje korisnicima na osnovu pojedinačnih zahtjeva i posebnih odluka načelnika. Odobrena sredstva za sport iskazana su u iznosu od 88.869 KM, a za kulturne aktivnosti u iznosu od 11.669 KM.

Transferi pojedincima, iskazani u iznosu od 427.164 KM, najznačajnijim dijelom (389.905 KM) odnose se na izdatke za subvencioniranje prijevoza učenika po fakturama privrednog društva „Autoherc“ d.o.o. Grude. Općina je na osnovu provedenog Javnog poziva, Odlukom Vijeća iz 2006. godine dodijelila koncesiju za javni linijski prijevoz osoba (učenika i drugih putnika) privrednom društvu „Autoherc“ d.o.o. Grude i zaključila Ugovor o koncesiji od 5. 4. 2007. godine, na period od petnaest godina. Po osnovu ove koncesije Općina ne ostvaruje prihode. Dio ovih troškova se sufinansira primljenim transferima sa nivoa Županije.

Obilježavanje godišnjica iz domovinskog rata (27.259 KM) davanja su za koja ne možemo potvrditi da su klasifikovana u skladu s članom 38. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH budući da se ne radi se o davanju drugima, nego o trošku općine, po fakturama koje glase na Općinu.

Korisnici subvencija javnim preduzećima utvrđeni su Budžetom i odnose se na sredstva odobrena Javnoj ustanovi Vrilo (283.000 KM) i RTV-u Herceg-Bosne d.o.o. Mostar (37.200 KM). Javnoj ustanovi Vrilo sredstva se odobravaju na mjesečnom nivou, bez ikakvog pisanog akta, a sredstva RTV-u Herceg-Bosne d.o.o. Mostar odobrena su Zaključkom načelnika. S korisnicima nisu ugovorom definisana međusobna prava i obaveze, niti je utvrđena obaveza podnošenja izvještaja o namjenskom utrošku.

Transferima se najvećim dijelom finansiraju korisnici utvrđeni Budžetom, bez uređenog ugovornog odnosa koji definiše namjenu sredstava i obavezu pravdanja njihovog utroška, kao npr. Centar za socijalni rad (315.217 KM), Dječiji vrtić (221.599 KM), JU Vrilo (283.000 KM), što nije u skladu s članom 57. Zakona o budžetima u FBiH, koji propisuje obavezu korisnika da dostavlja izvještaj o namjenskom utrošku sredstava. Transferi za sport, kulturu i neprofitnim organizacijama, za koje su doneseni Planovi utroška u skladu s članom 16. Odluke o izvršenju budžeta, odobreni su u ukupnom iznosu od 214.471 KM, bez provođenja javnog poziva i bez obaveze pravdanja utrošenih sredstava.

Dio ovog transfera odobren je unaprijed odabranim korisnicima Planom, a preostali dio se odobrava zaključcima načelnika na osnovu pojedinačnih zahtjeva korisnika. S obzirom na navedeno, konstatujemo da realizacija tekućih transfera nije vršena na osnovu uređenih programa i kriterija koji definišu naziv programa, svrhu programa, iznos sredstava, kriterije za dodjelu sredstava i

obavezu pravljanja dodijeljenih sredstava zbog čega ne možemo potvrditi da je izvršena transparentna, pravična i osnovana dodjela javnog novca.

Preporuka:

- ***Odlukom o izvršenju Budžeta Općine utvrditi način raspodjele sredstava tekućih transfera, kriterije za odabir korisnika sredstava i propisati namjenu njihovog korištenja, te putem javnog poziva i mjerljivih kriterija vršiti raspodjelu sredstava.***

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 269.052 KM, a najznačajniji iznos (231.221 KM) iskazan je na poziciji „učešće u projektima“. Prema Odluci o izvršenju Budžeta, sredstva za učešće u projektima trebala su se koristiti se po programima i kriterijima koje odobrava načelnik, te za druge nespomenute investicijske projekte koji su dio budžeta. Međutim, programi nam nisu prezentirani.

Prema uzorkovanoj dokumentaciji, izdaci se odnose na radove u avanturističkom parku (119.191 KM), radove na signalizaciji (6.969 KM), te na izradu raznih projekata (8.661 KM). Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike²¹ kapitalni transferi su definisani kao nepovratna davanja u svrhu nabavke kapitalne imovine. Ti izdaci evidentirani su na osnovu faktura izdatih Općini. Shodno navedenom, **na poziciji kapitalnih transfera neprofitnim organizacijama iskazan je iznos od najmanje 134.821 KM za koji nije bilo osnova da se iskazuje na ovoj poziciji, s obzirom na to da se radi o nabavkama i ulaganju Općine, a ne o nepovratnim davanjima drugim licima u svrhu nabavku kapitalne imovine (kapitalnim transferima). Zbog navedenog, prilikom planiranja, donošenja Budžeta i iskazivanja nije postupljeno u skladu s članom 9. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH²² i nije primijenjen propisani Kontni plan.**

6.1.2.5 Izdaci za kamate

Izdaci za kamate iskazani su u iznosu od 111.740 KM i odnose se na rashode po osnovu kamata i garancijske marže po osnovu ugovora o kreditu.

6.1.2.6 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 468.030 KM, a odnose se na nabavku građevina (324.050 KM), rekonstrukciju i investicijsko održavanje prečišćava otpadnih voda (74.159 KM), uplaćena sredstva na račun RTV-a Herceg Bosne d.o.o. Mostar u svrhu dokapitalizacije (37.200 KM) i nabavku opreme (32.621 KM).

6.1.2.7 Izdaci za otplatu dugova

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u iznosu od 727.932 KM. Odnose se na otplate anuiteta dugoročnog kredita (244.440 KM), povrat revolving kredita (450.000 KM) i otplate vanjskog duga (33.492 KM).

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 58/16

²² „Sl. novine FBiH“, br. 60/14

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2020. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2020. godinu	Ostvareno u 2020. godini	Ostvareno u 2019. godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	7.427.242	7.101.282	7.980.028	96
I.1.	Prihodi od poreza	3.560.590	3.623.144	3.993.470	102
I.2.	Neporezni prihodi	2.026.552	2.026.249	2.570.772	100
I.3.	Primljeni transferi	1.840.100	1.451.889	1.415.786	79
II	RASHODI	6.447.742	6.689.970	8.271.100	104
II.1.	Tekući rashodi	5.963.915	6.309.178	7.731.026	106
II.2.	Kapitalni transferi	315.000	269.052	370.718	85
II.3.	Izdaci za kamate	121.000	111.740	169.356	92
II.4.	Tekuća budžetska rezerva	47.827			
III	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) I – II	979.500	411.312	(291.072)	42
IV	NETO NABAVKA STAL. SREDST. (IV.2. – IV.1.)	410.250	365.561	1.117.161	89
IV.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	132.100	102.469	612.700	78
IV.2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	542.350	468.030	1.729.861	86
V	UKUPAN SUFICIT (UKUPAN DEFICIT) III – IV	569.250	45.751	(1.408.233)	8
VI	NETO POVEĆANJE FIN. IMOVINE (VI.1. – VI.2.)	0	0	0	0
VI.1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0
VI.2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	
VII	NETO OTPLATE DUGOVA (VII.1. - VII.2.)	-314.450	-37.932	-280.049	12
VII.1.	Primici od zaduživanja	350.000	690.000	350.000	197
VII.2.	Izdaci za otplate dugova	664.450	727.932	630.049	110
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V + VI + VII)	254.800	7.819	-1.688.282	3,1
Podaci iz bilansa stanja:					
Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima			3.892.703	3.858.630	101

U revidiranoj godini iskazan je tekući suficit od 411.312 KM, ukupan suficit od 45.751 KM i pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 7.819 KM.

Revizijom smo utvrdili da su prikupljena, a nerealizovana namjenska sredstva u iznosu od 419.168 KM priznata kao prihod u tekućoj godini, te da nisu iskazana na poziciji razgraničenih prihoda (tačka 6.1.1.3 Izvještaja), zbog čega je za navedeni iznos precijenjen finansijski rezultat, te potcijenjena kratkoročna razgraničenja i neraspoređeni višak rashoda nad prihodima na 31. 12. 2020. godine.

Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima na 31. 12. 2020. godine u Bilansu stanja iskazan je za 41.892 KM više u odnosu na rezultat utvrđen u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta. Navedena razlika posljedica je korektivnih knjiženja.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja

Gotovina na transakcijskim računima i u blagajni u Bilansu stanja iskazana je u iznosu od 95.460 KM. Stanje na bankovnim računima na 31. 12. 2020. godine iznosilo je 99.232 KM, u blagajni 77 KM. Razlika u iznosu od 3.850 KM posljedica je neprovedenih knjiženja na prelaznom računu za izvršene isplatu naknade izbornoj komisiji iz sredstava Općine.

U knjigovodstvenim evidencijama su na poziciji gotovine iskazana i novčana sredstva prijavljena u stečajnu masu, kod Hercegovačke Banke d.d. Mostar u likvidaciji, u iznosu od 571.947 KM, za koja je u cijelosti izvršena ispravka vrijednosti.

Općina platne transakcije obavlja putem depozitnog računa, dva transakcijska računa i osam računa za posebne namjene. Ne poštuju se odredbe Zakona o trezoru u FBiH, pošto se svi javni prihodi ne uplaćuju na depozitni račun, što je već konstatovano u tački 6.1.1. Izvještaja.

Sa namjenskih tekućih računa za naknade za opće korisne funkcije šuma (67.432 KM) i posebne naknade za zaštitu (44.989 KM) sredstva u ukupnom iznosu od 112.421 KM prenesena su na transakcijski račun Općine kao pozajmica za koju Odlukom nije utvrđena namjena, sa rokom vraćanja do 31. 12. 2021. godine. I sredstva primljena od viših nivoa vlasti korištena su za izmirenje dospjelih obaveza. Naime, na poziciji razgraničenih, neutrošenih prihoda iskazan je iznos od 264.958 KM, a kao prihod perioda priznat je iznos od 419.168 KM, iako nije utrošen u utvrđene namjene. Ova sredstva nisu raspoloživa na transakcijskom računu i namjenskim računima. **S obzirom na to da se novčana sredstva koriste za izmirenje dospjelih obaveza, nisu raspoloživa za namjene predviđene zakonskim i drugim propisima koji uređuju njihovo prikupljanje i korištenje, odnosno za namjene utvrđene ugovorima o transferima.**

Preporuka:

- *izvršiti povrat novčanih sredstava na namjenske račune kako bi bila raspoloživa za korištenje u namjene za koje su i predviđena.*

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 40.598 KM i odnose se na potraživanja za iznajmljene poslovne prostore i zemljište. Od navedenog iznosa, najmanje 34.296 KM odnosi se na potraživanja starija od godinu dana koja su utužena. Budući da utužena potraživanja nisu preknjižena na sumnjiva i sporna, nije postupljeno u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.

U poslovnim knjigama Općine nisu iskazana potraživanja po osnovu komunalne naknade koja, u skladu s članom 24. Zakona o komunalnom gospodarstvu, predstavljaju prihod Općine (tačka 6.1.1.2 Izvještaja). Stoga ne možemo potvrditi da su potraživanja u poslovnim knjigama Općine realno iskazana i da su ispoštovana računovodstvena načela tačnosti i sveobuhvatnosti, propisana članom 11. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 4. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *potraživanja po osnovu komunalne naknade iskazivati u Glavnoj knjizi, pratiti dospelost svih potraživanja za naplatu i izvršiti preknjiženje na sumnjiva i sporna potraživanja poslije isteka ugovorenog roka, u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.*

6.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima iskazana su stalna sredstva i dugoročni plasmani u iznosu od 15.932.438 KM. Stalna sredstva sadašnje vrijednosti od 15.895.238 KM (nabavna vrijednost od 19.327.780 KM, ispravka vrijednosti od 3.432.542 KM) najvećim dijelom čine građevine. Nabavna vrijednost građevina (17.297.664 KM) odnosi se na objekte vodovodne infrastrukture (11.301.335 KM), zgrade (4.530.523 KM), prečistač otpadnih voda (819.668 KM) i ostale objekte (646.138 KM).

Općina nije uspostavila pomoćnu evidenciju stalnih sredstava (kapitalne imovine) na način propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, zbog čega nema uspostavljene evidencije na osnovu kojih se mogu utvrditi pojedinačne vrijednosti izgrađenih objekata vodovodne infrastrukture. **Odlukom o komunalnom redu, koju je donijelo Vijeće 2010. godine, javne vodovodne uređaje radi snabdijevanja potrošača pitkom vodom eksploatiše, održava i koristi JP „Komunalno“ d.o.o. Grude. Međutim, Općina nije ugovorom ili drugim aktom uredila način upravljanja i održavanja objekata vodovodne infrastrukture koji su knjigovodstveno evidentirani u poslovnim knjigama Općine.**

Nabavna vrijednost zgrada (4.530.523 KM) najvećim dijelom odnosi se na nabavnu vrijednost sportske dvorane (2.893.833 KM) koja je povjerena na upravljanje JU Vrilo. Revizijom smo utvrdili da su na poziciji stalnih sredstava – zgrade, iskazana i ulaganja u tuđa stalna sredstva, odnosno objekte

koji nisu u vlasništvu Općine. Naprimjer, kao stalno sredstvo su iskazana ulaganja u Osnovnu školu Grude u iznosu od 736.433 KM i ulaganja u Dječiji vrtić Grude u iznosu od 185.558 KM.

Navedeni objekti nisu knjigovodstveno evidentirani u poslovnim knjigama Općine, te ulaganja u ove objekte nisu mogla biti priznata kao stalno sredstvo Općine. Sa subjektima koji su upisani kao vlasnici ovih objekata nije ugovorom uređen način prenosa ovih ulaganja i povećanja nabavne vrijednosti stalnih sredstava.

U nadležnosti Općine je, u skladu sa Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH i Statutom, upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalnih cesta i mostova i ulične rasvjete. Ona vrši ulaganja u ove objekte i iskazuje ih na pozicijama rashoda (vidjeti tačku 6.1.2.2 izvještaja). Putevi i rasvjeta ne vode se u evidenciji stalnih sredstava, a Općina nije uspostavila evidencije ovih ulaganja, te nema podatka o ukupnoj vrijednosti te imovine. Nije uspostavljena potpuna pomoćna evidencija stalnih sredstava. Pomoćna knjiga kapitalne imovine ne sadrži podatke propisane članom 59. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, koji se odnose na broj i datum računa, naziv dobavljača, cijenu, stopu otpisa, početak otpisa, broj i datum dokumenta o isknjiženju.

Općina nije poduzela dovoljne aktivnosti iz svoje nadležnosti koje se odnose na utvrđivanje politike upravljanja i raspolaganja imovinom. Pisanim aktima nije uređen način upravljanja i održavanja imovine koja je data na upravljanje javnim preduzećima i ustanovama. Općina ne raspolaže podacima o pojedinačnim vrijednostima, količinama i lokacijama objekata vodovodne infrastrukture, čija nabavna vrijednost je iskazana u iznosu od 11.301.335 KM. Kao stalno sredstvo (zgrade) priznata su naknadna ulaganja u zgrade koje nisu evidentirane u poslovne knjige, zbog čega ne potvrđujemo iskazanu nabavnu vrijednost zgrada u iznosu od 921.992 KM. Nije uspostavljena pomoćna knjige kapitalne imovine u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i sa sadržajem propisanim članom 59. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuke:

- *stalna sredstva knjigovodstveno evidentirati u Glavnoj knjizi i uspostaviti njihovu pomoćnu evidenciju shodno Zakonu o računovodstvu i reviziju u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH;*
- *ugovorima s korisnicima stalnih sredstava urediti način raspolaganja i održavanja sredstava koja su im data na korištenje.*

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 4.277.927 KM i odnose se na: kratkoročne tekuće obaveze (2.736.914 KM), kratkoročna razgraničenja (657.518 KM), finansijske i obračunske odnose s drugim povezanim jedinicama (367.611 KM), obaveze prema zaposlenima (275.884 KM) i kratkoročne kredite i zajmove (240.000 KM).

Kratkoročne tekuće obaveze čine obaveze prema pravnim licima (2.521.432 KM), ostale kratkoročne obaveze (209.597 KM) i obaveze za PDV (5.885 KM). Najznačajniji dio obaveza prema pravnim licima odnosi se na one prema dobavljaču „Putovi“ d.o.o. Grude (1.198.664 KM), koje su usaglašene s dobavljačem.

Kratkoročna razgraničenja najvećim dijelom odnose se na razgraničene ostale rashode iskazane u iznosu od 352.856 KM i razgraničene prihode u iznosu od 264.958 KM. Na poziciji razgraničenih rashoda najvećim dijelom iskazane su neplaćene obaveze po osnovu odobrenih transfera, naknada vijećnicima i komisijama. Kao što je već konstatovano, Općina nije uspostavila odgovarajuće evidencije namjenskih prihoda i njihovog utroška, te su razgraničenja po osnovu neutrošenih namjenskih prihoda manje iskazana za 419.168 KM.

Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama iskazani su u iznosu od 367.611 KM i u cijelosti se odnose na kratkoročne obaveze Općine (prema Centru za socijalni rad, neprofitnim organizacijama, dobavljačima, obaveze po kreditima i slično). Na kontu 36 – Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama se, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta, evidentiraju

obaveze iz internih poslovnih odnosa u okviru organa i organizacija, na odgovarajućem analitičkom kontu, koje se zatvaraju preko analitičkog konta za poravnanje internih transakcija.

Slijedom navedenog, kratkoročne tekuće obaveze su za **720.467 KM** veće od iskazanog iznosa, s obzirom na to da je dio kratkoročnih obaveza Općine iskazan na poziciji Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama (367.611 KM), a dio na poziciji Kratkoročna razgraničenja (352.856 KM). Zbog toga što nije dosljedno primijenjen kontni plan propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, Bilans stanja ne daje tačne podatke o kratkoročnim obavezama Općine.

Obaveze prema zaposlenicima odnose se na obaveze za neto plaće za decembar 2020. godine u iznosu od 88.002 KM i obaveze za porez i doprinose za period oktobar – decembar 2020. godine u iznosu od 187.882 KM.

Obaveze za kratkoročni kredit u iznosu od 240.000 KM odnose se na obavezu po osnovu revolving kredita.

6.2.4 Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze iskazane u iznosu od 5.487.901 KM odnose se na:

- dugoročni kredit UniCredit Bank Austria AG za projekat „Vodosnabdijevanje Općine Grude“ po ugovoru iz 2007. godine u iznosu od 4.488.493 KM;
- dugoročni kredit Intesa Sanpaolo banke d.d. Sarajevo po ugovoru iz 2014. godine u iznosu od 977.661 KM i
- obaveze po osnovu ugovora o lizingu za nabavku vozila u iznosu od 21.747 KM.

Međutim, na dugoročnim obavezama nisu iskazane obaveze po kreditu Svjetske banke za sanaciju komunalne infrastrukture, Sektor „Vodoopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad“, koje su na 31. 12. 2020. godine iznosile 521.337 KM. Kredit je zaključen između Vlade FBiH i Općine 1998. godine, na period od 30 godina, uz osam godina grejs perioda i otplatom u dvije godišnje rate u periodu od 1. 4. 2006. do 1. 10. 2035. godine.

Obaveze po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od 521.337 KM nisu iskazane u Glavnoj knjizi na poziciji dugoročnih obaveza, niti u Bilansu stanja na 31. 12. 2020. godine. Zbog toga Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza, kao ni izvora sredstava, što nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *obaveze po osnovu dugoročnih kredita evidentirati u Glavnoj knjizi, na pozicijama propisanim Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6.2.5 Izvori sredstava

Izvori sredstava iskazani su u iznosu od 6.311.835 KM. Odnose se na: izvore stalnih sredstava (10.167.338 KM), neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (3.892.703 KM) i ostale izvore sredstava (37.200 KM).

Izvore koji su iskazani u iznosu od 10.167.338 KM čine izvori stalnih sredstava u iznosu od 15.873.490 KM (potražni saldo) i ostali izvori u iznosu od 5.706.152 KM (dugovni saldo).

Neotpisana vrijednost stalnih sredstava iskazana u aktivu Bilansa stanja na 31. 12. 2020. godine iznosi 15.895.238 KM i za 21.748 KM je veća od iskazanih izvora stalnih sredstava. Iskazana razlika odnosi se na knjigovodstveno evidentiranje ugovora o nabavci putem lizinga.

Ostali izvori sredstava odnose se na knjigovodstveno evidentirane dugoročne obaveze po kreditima. **S obzirom na to da dugoročne obaveze po osnovu kredita u iznosu od 521.337 KM** nisu knjigovodstveno evidentirane, ostali izvori sredstava manje su iskazani za navedeni iznos.

6.2.6 Popis sredstava i obaveza

Komisija za popis osnovnih sredstava, novčanih sredstava, obaveza i potraživanja imenovana je Rješenjem načelnika od 14. 12. 2020. godine, a zadaci su joj utvrđeni Uputstvom o obavljanju priprema za popis i radu popisne komisije.

Komisija je izvršila popis stalnih sredstava na način da su potvrđena stanja količina i vrijednosti pojedinačnih stalnih sredstava evidentiranih na pomoćnim evidencijama, a stanje potraživanja i obaveza je preuzeto iz knjigovodstvene evidencije bez suštinske provjere i potvrde iskazanog stanja. Revizijom smo utvrdili da su obaveze za kredite veće u odnosu na iskazano knjigovodstveno stanje (tačka 6.2.4 Izvještaja), što nije konstatovano popisom. Stalna sredstva Općine data na korištenje drugim licima (objekti vodovoda, sportska dvorana) korisnici nisu popisali i popisnu listu tuđe imovine dostavili Općini, što je obaveza propisana članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je izvršen sveobuhvatan godišnji popis osnovnih sredstava, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza.

Komisija je 1. 2. 2021. godine sačinila Popis novčanih sredstava i popis potraživanja i obaveza na 31. 12. 2020. godine. Uz navedene akte priložila je inventurne liste stalnih sredstava (ispis iz programa ovjeren potpisima članova komisije). Nije izvršila usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem osnovnih sredstava, novčanih sredstava, obaveza i potraživanja, što joj je bila obaveza utvrđena Uputstvom i članom 25. Zakona o računovodstvu u FBiH.

Izvještaj o izvršenom popisu načelnik je usvojio Odlukom od 17. 2. 2021. godine, što nije u roku propisanom članom 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Prema navedenom, konstatujemo da godišnji popis imovine, obaveza i potraživanja nije proveden u cijelosti, nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u poslovnim knjigama i nije sačinjen Izvještaj o izvršenom popisu na način i u roku kako je to propisano članom 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članovima od 67. do 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- godišnji popis imovine, obaveza i potraživanja vršiti u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 8.158.709 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 8.151.382 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tokom u iznosu od 7.327 KM. Stanje gotovine na početku godine iskazano je u iznosu od 88.133 KM, dok je na kraju godine iznosila 95.460 KM.

Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu s odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

7. JAVNE NABAVKE

Plan javnih nabavki Općine za 2020. godinu donio je načelnik 7. 1. 2020. godine. Planom je predviđeno provođenje 48 postupaka za nabavku roba, radova i usluga, ukupne procijenjene vrijednosti od 1.840.995 KM²³ i to: tri otvorena postupka (1.443.663 KM), šest konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda (168.129 KM) i 39 direktnih sporazuma (229.203 KM).

Od ukupno planiranih javnih nabavki u 2020. godini, okončano je 48 postupaka i zaključen je 51 ugovor (četiri ugovora nakon provedenih otvorenih postupaka, devet na osnovu konkurentskih zahtjeva i 38

²³ Iznosi su iskazani s PDV-om.

direktnim sporazumom), u ukupnoj vrijednosti od 1.714.260 KM. U 2020. godini zaključena su i dva ugovora nakon provedenih otvorenih postupaka koji su planirani i započeti u 2019. godini (315.567 KM).

Izvršili smo uvid u dokumentaciju koja se odnosi na provođenje četiri otvorena postupka, četiri konkurentska zahtjeva za dostavu ponuda i šest direktnih sporazuma ukupne vrijednosti u iznosu od 1.741.714 KM.

Revidiranjem postupaka nabavki utvrdili smo određene nepravilnosti, koje navodimo u nastavku.

Za nabavku radova zaštite platoa Dječijeg vrtića od bujičnih voda nakon provedenog otvorenog postupka zaključen je ugovor 24. 4. 2020. godine u vrijednosti od 212.937 KM, sa rokom izvođenja radova od sedam mjeseci od potpisivanja ugovora. Aneksom ugovora od 4. 5. 2020. godine ugovorena je isplata avansa u iznosu od 35.000 KM za radove predviđene osnovnim ugovorom, koja nije bila predviđena tenderskom dokumentacijom. Prva privremena situacija u vrijednosti od 100.611 KM fakturirana je tek 25. 1. 2021. godine, što je nakon isteka ugovorenog roka za izvođenje radova. Nije nam prezentirana dokumentacija kojom se obrazlažu razlozi kašnjenja izvođenja radova u odnosu na rokove utvrđene ugovorom, niti su za kašnjenje izvođaču radova zaračunati penali u iznosu od 0,1% za dane kašnjenja, kako je ugovoreno. **Zaključivanje aneksa ugovora kojim se naknadno ugovara isplata avansa nije u skladu s članom 72. stav 5) Zakona o javnim nabavkama, kojim je utvrđeno da se pri dodjeli ugovora o nabavci uslovi iz tenderske dokumentacije ne mogu mijenjati, i nisu ispoštovane odredbe ugovora u dijelu roka izvođenja radova i obračuna penala zbog kašnjenja.**

Općina je za nabavku radova na rekonstrukciji lokalnih i nerazvrstanih cesta nakon provedenog otvorenog postupka zaključila ugovor 9. 3. 2020. godine sa izabranim ponuđačem u vrijednosti od 760.532 KM na period od 12 mjeseci. Prva privremena situacija izdata je 8. 9. 2020. godine u iznosu od 245.040 KM. Uvidom u troškovnik radova utvrdili smo da izvršeni radovi u iznosu od 189.456 KM nisu navedeni u tehničkoj specifikaciji ugovora. Prema riječima odgovorne osobe, zbog neadekvatne postojeće podloge došlo je do promjena u projektu, koje su obuhvaćene varijacijskim nalogom investitora. Varijacijskim nalogom su izvršeni radovi preračunati po jediničnim cijenama iz ugovora. **Vrijednost izvedenih radova koji nisu bili predviđeni ugovorom prelazi 20% ukupno ugovorene vrijednosti, zbog čega ih ne možemo smatrati dodatnim i nepredviđenim radovima u smislu člana 24. Zakona o javnim nabavkama. S obzirom na to da su izvedeni radovi u iznosu od 189.456 KM za koje nije proveden novi postupak javne nabavke, konstatujemo da Općina nije postupila u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.**

Za nabavku elektromaterijala za javnu rasvjetu s uslugama montaže zaključen je okvirni sporazum 20. 3. 2020. godine sa izabranim ponuđačem u vrijednosti od 234.000 KM na period od dvije godine, a na osnovu okvirnog sporazuma zaključen je pojedinačni ugovor u vrijednosti od 116.585 KM. Uvidom u realizaciju navedenog ugovora utvrdili smo da su fakturirani dodatni radovi (17.976 KM) koji nisu bili predviđeni tenderskom dokumentacijom, odnosno nisu bili predmet zaključenog ugovora.

Za radove na izgradnji nadstrešnice na objektu Dječijeg vrtića Grude nakon provedenog konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda zaključen je ugovor 31. 3. 2020. godine u vrijednosti od 16.866 KM, sa rokom od 45 dana za izvođenje radova. Okončana situacija izvođača radova izdata je 16. 7. 2020. godine u iznosu od 20.317 KM i uključuje nabavku materijala i radove koji nisu ugovoreni, a koji su bili neophodni za realizaciju ugovorenog posla. Naime, fakturisan je materijal koji nije bio predviđen tehničkom specifikacijom, dok pojedine stavke predviđene ponudom uopće nisu fakturirane. Navedeno ukazuje na to da tehničke specifikacije, kao dio tenderske dokumentacije, nisu dobro pripremljene i da ne sadrže potpune informacije, čime nisu ispoštovane odredbe člana 53. Zakona o javnim nabavkama. Također, nije ispoštovan ugovoreni rok izvođenja radova, a ugovorom je utvrđeno da će se u slučaju kašnjenja izvođaču zaračunati penali u iznosu od 0,1% dnevno.

Nisu nam prezentirani zaključeni ugovori za izvršene usluge nadzora nad izvođenjem radova u iznosu od najmanje 8.895 KM i usluge reprezentacije u iznosu od najmanje 17.614 KM. Navedeno ukazuje na to da su nabavke ovih usluga vršene bez provođenja procedura u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Za izvedene radove u iznosu od najmanje 210.883 KM i nabavljenu robu i usluge u iznosu od najmanje 26.509 KM nisu provedeni postupci javnih nabavki i zaključeni ugovori u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. U pojedinim slučajevima vršeno je zaključivanje aneksa ugovora, što nije u skladu s članom 72. stav 5) Zakona o javnim nabavkama. Nisu poštovane odredbe ugovora u dijelu roka izvođenja radova i obračuna penala zbog kašnjenja. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je Općina u potpunosti postupala u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka:

- *nabavku roba, usluga i radova vršiti u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i osigurati dosljednu primjenu zaključenih ugovora sa izabranim ponuđačima u slučajevima neispunjenja ugovorenih obaveza.*

8. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima Općinskog pravobranilaštva, u toku je 31 sudski postupak koji se vodi protiv Općine. Od toga se 27 postupaka odnosi na predmete iz oblasti imovinskopravnih odnosa. Općina kao tužitelj vodi tri sudska postupka koji su u toku.

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Općina je 22. 6. 2021. godine dostavila komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu.

U komentaru su navedena neslaganja koja se odnose na donošenje Dokumenta okvirnog budžeta za 2020-2022. godinu i nabavke koje su izvršene bez provođenja postupaka propisanih Zakonom o javnim nabavkama, kao i obrazloženja za korištenje namjenskih sredstava.

Navedena neslaganja nisu prihvaćena s obzirom na to da nije dato odgovarajuće obrazloženje i priložena relevantna dokumentacija, za što dajemo sljedeća obrazloženja:

- Dokument okvirnog budžeta za 2020-2022. godinu nije sačinjen i nije prezentiran tokom obavljanja revizije niti je priložen uz komentar na Nacrt izvještaja. Obaveza sačinjavanja Dokumenta okvirnog budžeta utvrđena je Zakonom o budžetima u FBiH;
- Sve postupke javnih nabavki potrebno je provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a nabavke vršiti u skladu sa zaključenim ugovorima. Izvođenje radova rekonstrukcije lokalnih i nerazvrstanih cesta, kao i nabavka elektromaterijala za javnu rasvjetu s uslugama montaže nisu izvršeni u skladu sa odredbama zaključenih ugovora.

Koordinatorica rada Sektora
za finansijsku reviziju

Amela Mulahalilović

Tim za reviziju

Amira Muhić – voditeljica tima

Aida Nurkić – članica tima

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu					
Naziv institucije: Općina Grude					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I PRIHODI (od 1 do 16)	7.427.242	7.101.282	7.980.028	(325.960)	96
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	3.560.590	3.623.144	3.993.470	62.554	102
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	50	20	4.661	(30)	40
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	50	20	4.661	(30)	40
Porezi na dobit preduzeća					
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća					
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0
3. Porezi na plaću i radnu snagu	20	19	3.298	(1)	95
4. Porez na imovinu	201.200	204.461	181.762	3.261	102
5. Domaći porezi na dobra i usluge	20	11	0	(9)	55
6. Porez na dohodak	1.523.200	1.569.334	1.594.427	46.134	103
7. Prihodi od indirektnih poreza	1.805.000	1.812.814	2.134.027	7.814	100
8. Ostali porezi	31.100	36.485	75.295	5.385	117
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	2.026.552	2.026.249	2.570.772	(303)	100
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	145.052	147.330	104.279	2.278	102
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	145.000	147.150	104.253	2.150	102
Ostali prihodi od imovine	12	9	14	(3)	75
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	40	171	12	131	428
Prihodi od privatizacije					
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju					
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	1.871.000	1.876.389	2.437.523	5.389	100
Administrativne takse	70.500	65.023	99.648	(5.477)	92
Sudske takse	0	0	0	0	0
Komunalne naknade i takse	265.000	293.079	300.343	28.079	111
Ostale budžetske naknade i takse	475.000	470.795	958.336	(4.205)	99
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	405.000	389.768	376.049	(15.232)	96
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	635.000	636.791	680.069	1.791	100
Neplanirane uplate – prihodi	20.500	20.933	23.078	433	102
Novčane kazne	10.500	2.530	28.970	(7.970)	24
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	1.840.100	1.451.889	1.415.786	(388.211)	79
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	3.166	0	0
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	1.340.000	1.106.798	1.325.764	(233.202)	83
13. Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	500.100	345.091	85.356	(155.009)	69
14. Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova					
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora					
16. Donacije	0	0	1.500	0	0
II RASHODI (od 1 do 7)	6.447.742	6.689.970	8.271.100	242.228	104

1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.973.650	2.021.791	1.924.245	48.141	102
	Bruto plaće i naknade plaća	1.700.500	1.734.626	1.638.703	34.126	102
	Naknade troškova zaposlenih	273.150	287.165	285.542	14.015	105
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	180.000	182.135	172.064	2.135	101
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	1.877.500	1.975.426	3.047.958	97.926	105
	Putni troškovi	7.500	1.596	14.901	(5.904)	21
	Izdaci za energiju	35.000	36.438	35.340	1.438	104
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	558.500	590.763	397.398	32.263	106
	Nabavka materijala i sitnog inventara	57.000	63.125	39.093	6.125	111
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	28.500	26.322	33.408	(2.178)	92
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	0	0	0	0	0
	Izdaci za tekuće održavanje	826.200	908.835	2.085.918	82.635	110
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	7.800	11.185	7.766	3.385	143
	Ugovorene i druge posebne usluge	357.000	337.162	434.134	(19.838)	94
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.932.765	2.129.826	2.586.759	197.061	110
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	540.000	605.293	839.611	65.293	112
	Tekući transferi pojedincima	400.000	427.164	394.269	27.164	107
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	616.100	730.068	652.250	113.968	118
	Subvencije javnim preduzećima	307.200	314.000	298.297	6.800	102
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	60.465	44.657	394.339	(15.808)	74
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
	Drugi tekući rashodi	9.000	8.644	7.993	(356)	96
5.	Kapitalni transferi	315.000	269.052	370.718	(45.948)	85
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	315.000	269.052	370.718	(45.948)	85
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
6.	Izdaci za kamate	121.000	111.740	169.356	(9.260)	92
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0
	Izdaci za inostrane kamate	65.000	50.831	104.503	(14.169)	78
	Kamate na domaće pozajmljivanje	56.000	60.909	64.853	4.909	109
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
7.	Tekuća budžetska rezerva	47.827				
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	979.500	411.312	(291.072)	(568.188)	42
	III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	132.100	102.469	612.700	(29.631)	78
	Primici od prodaje stalnih sredstava	132.100	102.469	612.700	(29.631)	78
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi					
	Ostali kapitalni primici					
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	542.350	468.030	1.729.861	(74.320)	86
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	0	0	634.034	0	0
	Nabavka građevina	393.650	324.050	293.156	(69.600)	82
	Nabavka opreme	36.500	32.621	105.804	(3.879)	89
	Nabavka ostalih stalnih sredstava					
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	37.200	37.200	490.080	0	100
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	75.000	74.159	206.787	(841)	99
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	410.250	365.561	1.117.161	(44.689)	89
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	569.250	45.751	(1.408.233)	(523.499)	8
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI					
1.	Primici od finansijske imovine					

	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti					
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama					
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima					
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća					
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima					
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja					
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo					
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti					
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima					
	Pozajmljivanje javnim preduzećima					
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća					
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima					
	Ostala domaća pozajmljivanja					
	Pozajmljivanje u inostranstvo					
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA					
1.	Primici od zaduživanja	350.000	690.000	350.000	340.000	197
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu					
	Primici od inostranog zaduživanja					
	Primici od domaćeg zaduživanja					
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	350.000	690.000	350.000	340.000	197
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	350.000	690.000	350.000	340.000	197
2.	Izdaci za otplate dugova	664.450	727.932	630.049	63.482	110
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
	Vanjske otplate	70.000	33.492	35.609	(36.508)	48
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	594.450	694.440	594.440	99.990	117
	Otplate unutarnjeg duga					
	Otplate duga po izdatim garancijama					
	Otkup duga					
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	(314.450)	(37.932)	(280.049)	276.518	12
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	254.800	7.819	(1.688.282)	(246.891)	3

Načelnik je Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu odobrio 19. 2. 2021. godine.

Načelnik
Ljubo Grizelj

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine			
Naziv institucije: Općina Grude			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	145.225	133.640	109
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	95.460	88.133	108
2. Vrijednosni papiri	0	0	0
3. Kratkoročna potraživanja	40.598	36.340	112
4. Kratkoročni plasmani	9.167	9.167	100
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0
8. Kratkoročna razgraničenja	0	0	0
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	15.932.438	15.911.077	100
9. Stalna sredstva	19.327.780	18.714.110	103
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	3.432.542	2.803.033	123
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	15.895.238	15.911.077	100
12. Dugoročni plasmani	37.200	0	0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	37.200	0	0
15. Vrijednosni papiri	0	0	0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0
18. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA (A+B)	16.077.663	16.044.717	100
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	4.277.927	4.037.085	106
19. Kratkoročne tekuće obaveze	2.736.914	3.526.743	78
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	240.000	0	0
22. Obaveze prema zaposlenicima	275.884	0	0
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	367.611	246.310	149
24. Kratkoročna razgraničenja	657.518	264.032	249
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	5.487.901	1.262.294	435
25. Dugoročni krediti i zajmovi	5.466.154	1.222.100	447
26. Ostale dugoročne obaveze	21.747	40.194	54
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	6.311.835	10.745.338	59
28. Izvori stalnih sredstava	10.167.338	14.603.968	70
29. Ostali izvori sredstava	37.200	0	0
30. Izvori sredstava rezervi	0	0	0
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	0	0	0
32. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	3.892.703	3.858.630	101
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	16.077.663	16.044.717	100

Načelnik je Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine odobrio 19. 2. 2021. godine.

Načelnik
Ljubo Grizelj

Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine		
Naziv institucije: Općina Grude		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	7.366.240
2	Prihodi od poreza	3.623.144
3	Neporezni prihodi	2.026.249
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	1.216.798
5	Kapitalni transferi	500.049
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	0
7	Kapitalni primici i transferi (8)	102.469
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	102.469
9	Finansiranje (od 10 do 12)	690.000
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	690.000
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	8.158.709
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	6.575.727
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.912.129
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	138.984
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	2.069.438
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2.180.065
20	Kapitalni transferi	214.695
21	Izdaci za kamate	60.416
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	870.292
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	870.291
24	Finansiranje (25 + 26)	705.364
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	705.364
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	8.151.382
28	NETO NOVČANI PRIMICI/ISPLATE (13-27) ili (27-13)	7.327
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	88.133
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	95.460

Načelnik je Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine odobrio 19. 2. 2021. godine.

Načelnik
Ljubo Grizelj